

Wykonując obowiązek wynikający z art. 12 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 2003 r. nr 128, poz. 1176) – przedkładam informację o stosowaniu w 2003 r. ustawy w zakresie realizacji zobowiązań Rzeczypospolitej Polskiej wynikających z Konwencji Genewskiej dotyczącej statusu uchodźców oraz Protokołu Nowojorskiego.

Stan prawny

Konwencja Genewska dotycząca statusu uchodźców, sporządzona w dniu 28 lipca 1951 r. (Dz. U. z 1991 r., nr 119, poz. 515) oraz Protokół Nowojorski dotyczący statusu uchodźców, sporządzony dnia 31 stycznia 1967 r. (Dz. U. z 1991 r. nr 119, poz. 517) określają materialno-prawne podstawy nadawania statusu uchodźcy oraz regulują najważniejsze uprawnienia uchodźców. Większość z praw wymienionych w Konwencji przewidzianych jest także w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, jako podstawowe prawa człowieka. Dotyczy to m.in. niedopuszczalności dyskryminacji (art. 3 Konwencji), wolności religijnej (art. 4), prawa do stowarzyszania się (art. 15) oraz dostępu do sądów (art. 16). Osobno uregulowane zostały w prawie polskim prawa socjalne uchodźców zawarte w rozdziale IV Konwencji - „Warunki bytowe”.

Tryb rozpatrywania wniosków o nadanie statusu uchodźcy oraz szczególne prawa i obowiązki cudzoziemca, któremu nadano status uchodźcy do dnia 01 września 2003 r. regulowała ustawa z dnia 25 czerwca 1997 r. o cudzoziemcach (Dz. U. z 2001 r. nr 127, poz. 1400, z późn. zm.). W dniu 13 czerwca 2003 r. Sejm uchwalił ustawę o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. nr 128, poz. 1176), która w tym zakresie zastąpiła ustawę o cudzoziemcach. W ten sposób zagadnienia związane

z udzielaniem cudzoziemcom ochrony zostały wyodrębnione do osobnego aktu normatywnego.

Nowe regulacje rozszerzyły zakres przedmiotowy postępowania o nadanie statusu uchodźcy. Ustawa wprowadziła stosowaną powszechnie w Unii Europejskiej formułę zintegrowanej (jednolitej) procedury azylowej. W odróżnieniu od poprzednich unormowań, w toku postępowania o nadanie statusu uchodźcy bada się nie tylko spełnienie warunków do uznania za uchodźcę, ale także – w razie ustalenia, że nie są one spełnione - inne okoliczności skutkujące ochroną przed wydaleniem, w tym zwłaszcza wskazane w Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności, sporządzonej w Rzymie dnia 4 listopada 1950 r. (Dz.U. z 1993 r. nr 61, poz. 284). Cudzoziemcowi, który nie spełnia kryteriów niezbędnych do uznania za uchodźcę, ale powinien być chroniony przed wydaleniem, udziela się zgody na pobyt tolerowany. Z kolei, gdy wniosek cudzoziemca nie zasługuje na uwzględnienie ani poprzez nadanie statusu uchodźcy ani poprzez udzielenie zgody na pobyt tolerowany – z wyjątkami określonymi w art. 16 ust. 3 – nakazuje się wnioskodawcy opuszczenie terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Rozstrzygnięcie o sytuacji prawnej cudzoziemca następuje więc w toku tylko jednego postępowania administracyjnego, a nie jak w poprzednim stanie prawnym, w kilku postępowaniach.

Wykonanie ustawy w zakresie rozpatrywania wniosków o nadanie statusu uchodźcy.

Na podstawie art. 1 A ust. 2 Konwencji Genewskiej osoba ubiegająca się o nadanie statusu uchodźcy musi wykazać, że żywi uzasadnioną obawę przed prześladowaniem, z powodu swojej rasy, religii, narodowości, przynależności

do określonej grupy społecznej lub z powodu przekonań politycznych, oraz że na skutek tej obawy przebywa poza granicami państwa, którego jest obywatelem, i nie może lub nie chce z powodu tych obaw korzystać z ochrony tego państwa.

Wieloletnia praktyka państw – stron Konwencji pokazuje, że postępowanie w przedmiocie nadania statusu uchodźcy jest procesem złożonym i długotrwałym. Właściwe rozpatrzenie wniosku o nadanie statusu uchodźcy wymaga skonfrontowania zeznań cudzoziemca z wiedzą na temat sytuacji w kraju jego pochodzenia. W tym celu należy zgromadzić przeszkolony personel oraz posiadać informacje, stale aktualizowane, o sytuacji w wielu krajach świata. Dlatego, co wskazują przykłady wielu krajów, korzystne jest istnienie organu administracji publicznej, wyspecjalizowanego w tej problematyce. Począwszy od 1 lipca 2001 r. organem tym jest Prezes Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców, który prowadzi postępowania przy pomocy Departamentu Postępowania Uchodźczych i Azylowych.

W 2003 r. złożono 3392 wniosków o nadanie statusu uchodźcy w Rzeczypospolitej Polskiej. Zgodnie z art. 17 ustawy wniosek o nadanie statusu uchodźcy obejmuje także małoletnie dzieci towarzyszące cudzoziemcowi oraz może objąć małżonka za jego zgodą wyrażoną na piśmie. Instytucja wniosku wspólnego w obecnej postaci - czyli dopuszczająca objęcie jedną decyzją współmałżonków - została wprowadzona w 2001 r. Z dotychczasowych doświadczeń wynika, że przyczyniła się ona do przyspieszenia pracy organu administracji. W sytuacji bowiem, gdy cudzoziemiec ubiega się o status uchodźcy tylko ze względu na przyczyny leżące po stronie współmałżonka, można rozstrzygnąć sprawę wydając jedną decyzję administracyjną.

Wnioskami o nadanie statusu uchodźcy zostało w zeszłym roku objętych 6909 osób. Dla porównania, w 2002 r. była to liczba 5169 osób. W ubiegłym roku nastąpił więc wzrost liczby wnioskodawców o 33,6 %. Wskazać należy, że tendencja rosnąca liczby osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy jest trwała. W porównaniu z 1998 r. (3423 osoby) w minionym roku procedurą uchodźczą było objętych ponad dwukrotnie więcej osób. Należy spodziewać się, iż w bieżącym roku również więcej osób będzie się starać o nadanie statusu uchodźcy.

Największą grupę wnioskodawców stanowili obywatele Federacji Rosyjskiej - 5569 osób, z czego 5345 osób zadeklarowało narodowość czeczeńską. Ponadto, o status uchodźcy występowali najczęściej obywatele Afganistanu - 251 osób, Indii – 236, Pakistanu – 150, Armenii – 104 i Ukrainy - 85.

Analiza wskazuje, że w 2003 r. nie zmieniła się znacząco struktura narodowościowa cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy w Polsce. Począwszy od 1999 r. zdecydowaną większość wnioskodawców stanowią osoby deklarujące narodowość czeczeńską. Około 11 % wniosków złożyli cudzoziemcy pochodzący z regionu Azji obejmującego Indie, Pakistan, Afganistan i Sri Lankę. Zauważyć jednak trzeba, że w przypadku tej grupy wnioskodawców, złożenie wniosku o nadanie statusu uchodźcy jest prawie zawsze poprzedzone próbami przedostania się do Republiki Federalnej Niemiec. Dopiero niepowodzenie takiej próby powoduje złożenie przez cudzoziemca wniosku o nadanie statusu uchodźcy w Polsce.

W minionym roku Prezes Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców wydał decyzje w sprawach 7748 osób (wnioskujących o nadanie statusu uchodźcy w 2003 r. i wcześniej).

Status uchodźcy nadano 219 osobom, w tym m.in. 187 obywatelom Federacji Rosyjskiej, 10 obywatelom Białorusi oraz 6 obywatelom Gruzji.

Najczęstszą podstawą do nadania statusu uchodźcy była uzasadniona obawa przed prześladowaniem z powodu przekonań politycznych, przynależności do określonej grupy społecznej lub narodowości. Natomiast obawa przed prześladowaniem z powodu rasy lub religii jest obecnie stosunkowo rzadko przywoływana jako uzasadnienie wniosków.

W przypadku 3163 osób wydano decyzje o odmowie nadania statusu uchodźcy, przy czym wnioski dotyczące 617 z nich uznano za oczywiście bezzasadne. Były to wnioski motywowane przede wszystkim przyczynami natury ekonomicznej, składane głównie przez osoby wywodzące się z niektórych krajów azjatyckich oraz republik byłego ZSRR. Najwięcej tego typu rozstrzygnięć podjęto wobec obywateli Indii - 102 osoby, Rosji – 86 i Afganistanu – 78 osób.

Za oczywiście bezzasadny uznaje się także wniosek złożony przez osobę, która przybyła z bezpiecznego kraju pochodzenia. W roku ubiegłym regułę tę stosowano w stosunku do obywateli takich państw jak Rumunia czy Bułgaria.

Ustawa o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej rozszerzyła konstrukcję wniosku oczywiście bezzasadnego o sytuację, gdy cudzoziemiec nie wykonuje niektórych, wyraźnie wskazanych obowiązków ustawowych. Przede wszystkim pozwala to uznać za oczywiście bezzasadne wnioski tych osób, których miejsca pobytu – z ich winy – nie można ustalić.

Niewątpliwą zaletą instytucji wniosku oczywiście bezzasadnego jest konieczność i możliwość prowadzenia szybkiego postępowania (wniosek powinien zostać rozpatrzony przez Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców w ciągu 30 dni od złożenia wniosku, a termin do wniesienia

odwołania wynosi 3 dni). Jest to szczególnie ważne, gdy wniosek o nadanie statusu uchodźcy składa osoba, która ma być wydalona z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. Instytucja ta pozwala często zapobiec instrumentalnemu traktowaniu procedury uchodźczej, jako środka uniemożliwiającego wykonanie wydalenia. W konsekwencji, stała się ona ważnym instrumentem w walce z nielegalną imigracją. Ponadto jej istnienie przyczynia się do skrócenia czasu trwania postępowania o nadanie statusu uchodźcy.

Począwszy od 01 września 2003 r. w razie uznania, że cudzoziemiec nie spełnia kryteriów uznania za uchodźcę, z urzędu rozstrzyga się o potrzebie udzielenia cudzoziemcowi zgody na pobyt tolerowany. W 2003 r. Prezes Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców odmówił nadania statusu uchodźcy i udzielił zgody na pobyt tolerowany 24 osobom.

W 2003 r. umorzono na wniosek cudzoziemców postępowania prowadzone wobec 4366 osób, w tym 4297 obywateli Federacji Rosyjskiej, deklarujących narodowość czecheńską. Cudzoziemcy bezpośrednio po umorzeniu postępowania odbierali zdeponowane w Urzędzie do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców dokumenty podróży i przekraczali granicę polsko – czeską. Tam, ponownie składali wniosek o nadanie statusu uchodźcy. Następnie, większość cudzoziemców opuszczała Republikę Czech, kierując się nielegalnie do docelowych krajów swej migracji – zwłaszcza Republiki Austrii i Królestwa Belgii, gdzie po raz trzeci z kolei składali wnioski o nadanie statusu uchodźcy.

Charakterystyczne jest, że w większości przypadków umorzenie postępowania przez Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców następowało w bardzo krótkim odstępie czasu od wszczęcia tego postępowania. Świadczy to o traktowaniu procedury uchodźczej wyłącznie jako sposobu na „chwilową” legalizację pobytu w Polsce. Rzeczywistym celem tych osób nie

tyle jest uzyskanie ochrony, co zalegalizowanie pobytu w takim kraju, który gwarantuje dostęp do możliwie jak najwyższych świadczeń socjalnych.

Zjawisko to występuje także w bieżącym roku, ale nie przybiera takich rozmiarów jak w 2003 r.

Wraz z przystąpieniem Polski do Unii Europejskiej zacznie obowiązywać rozporządzenie Rady (WE) nr 343/2003 z dnia 18 lutego 2003 r. ustanawiające kryteria i mechanizmy określania Państwa Członkowskiego, które jest odpowiedzialne za rozpatrzenie wniosku o azyl złożonego w jednym z Państw Członkowskich przez obywatela kraju trzeciego. Rozporządzenie uniemożliwia ubieganie się o status uchodźcy w kolejnych państwach członkowskich Unii Europejskiej. Cudzoziemiec, który złoży kolejny wniosek w innym państwie zostanie przekazany do państwa, które będzie odpowiedzialne, wg kryteriów zawartych w ww. rozporządzeniu, za rozpatrzenie wniosku. Należy przypuszczać, iż w wielu przypadkach krajem tym będzie Polska.

Postępowania o nadanie statusu uchodźcy prowadzone wobec szczególnych grup wnioskodawców.

Przez cały miniony rok szczególną ochroną podczas trwania postępowań objęte były dwie grupy cudzoziemców: małoletni przebywający na terytorium Rzeczypospolitej bez przedstawiciela ustawowego (małoletni bez opieki) oraz osoby, których stan psychofizyczny stwarza domniemanie, że byli poddani przemocy, albo będące niepełnosprawnymi. Do dnia 01 września 2003 r. szczególne zalecenia dla organów administracji wykonujących czynności wobec tych osób wynikały z rozporządzeń Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 14 czerwca 2002 r. w sprawie postępowania wobec małoletnich cudzoziemców pozbawionych opieki w okresie postępowania o

nadanie statusu uchodźcy (Dz. U. z 2002 r. nr 91, poz. 813) oraz z dnia 20 czerwca 2002 r. w sprawie trybu postępowania wobec cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy, w stosunku do których zachodzi domniemanie, iż byli ofiarami przestępstw lub przemocy, albo będących niepełnosprawnymi. (Dz. U. z 2002 r. nr 86, poz. 793). Wraz z wejściem w życie nowej, wymienionej na wstępie ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, zasady te zostały podniesione do rangi ustawowej (art. 47 – 53 i 54 – 55).

Zeznania od tych cudzoziemców odbiera się w warunkach dostosowanych do ich potrzeb i możliwości percepcji. Czynności w toku postępowania są dokonywane tylko przez wykwalifikowanych w tym względzie pracowników. Osób zaliczonych do tych grup nie można umieścić w areszcie w celu wydalenia lub strzeżonym ośrodku dla cudzoziemców.

Ponadto, nowe regulacje wprowadziły instytucję opiekuna faktycznego, który ma za zadanie wykonywać pieczę nad osobą i majątkiem małoletniego bez opieki.

Szczególny tryb postępowania wobec tych osób nie wynika z samej Konwencji Genewskiej. Jest on jednak realizacją zaleceń Wysokiego Komisarza Narodów Zjednoczonych do Spraw Uchodźców co do standardów procedur uchodźczych.

Zasady te były przez cały ubiegły rok stosowane przez Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców w całości.

Postępowania o nadanie statusu uchodźcy cudzoziemcom nielegalnie przebywającym na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej.

Zgodnie z art. 33 ust. 1 Konwencji Genewskiej „*żadne umawiające się państwo nie wydali lub nie zawróci w żaden sposób uchodźcy do granicy terytoriów, gdzie jego życiu lub wolności zagrażałoby niebezpieczeństwo ze względu na jego rasę, religię, obywatelstwo, przynależność do określonej grupy społecznej lub przekonania polityczne.*” Respektując powyższy zakaz polski prawodawca zakazał wykonywania decyzji o wydaleniu lub zobowiązaniu cudzoziemca do opuszczenia terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, do czasu wydania decyzji ostatecznej w sprawie o nadanie statusu uchodźcy (do 01 września 2003 r. norma ta była wyrażona w art. 46 ustawy o cudzoziemcach, a obecnie znajduje wyraz w art. 20 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium RP).

Nagminne wykorzystywanie tego przywileju – poprzez wnioskowanie o nadanie statusu uchodźcy - przez osoby, które nie mają uzasadnionej obawy przed prześladowaniem, ale obawiają się wydalenia z Polski, skłoniło ustawodawcę do wprowadzenia rozwiązań prawnych przeciwdziałających temu zjawisku.

Artykuły 40 – 46 ustawy o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej regulują zatrzymanie oraz umieszczenie w strzeżonym ośrodku lub w areszcie w celu wydalenia cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy. Na ich podstawie można pozbawić wolności cudzoziemca nieposiadającego prawa pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lub nakazać mu przebywanie w określonym miejscu. W razie stwierdzenia, że wniosek o nadanie statusu uchodźcy został uprawdopodobniony, cudzoziemca zwalnia się ze strzeżonego ośrodka lub aresztu na mocy decyzji Prezesa Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców.

Przepisy te są niewątpliwie skutecznym narzędziem w walce z nielegalną migracją. Należy jednak powtórzyć postulat wyrażony w zeszłorocznym

sprawozdaniu, jakim jest zwiększenie ilości miejsc w obiektach, w których można osadzić cudzoziemca. W dalszym ciągu jest ona dalece niewystarczająca w stosunku do faktycznych potrzeb. W chwili obecnej funkcjonuje tylko jeden strzeżony ośrodek w Lesznowoli (131 miejsc) i 13 aresztów w celu wydalenia, na terenie całego kraju (około 450 miejsc).

Skutkiem tej sytuacji są utrudnienia w wykonaniu ustawy. Wydaje się, że najlepszym sposobem rozwiązania tego problemu jest powstanie – wzorem wielu państw europejskich – kompleksowych obiektów, w których przebywaliby cudzoziemcy podczas trwania postępowania. W ich skład mogłyby wchodzić delegatura Urzędu do Spraw Repatriacji i Cudzoziemców ośrodek dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy (o charakterze otwartym) oraz strzeżony ośrodek dla cudzoziemców. Obiekty tego typu powinny powstać nieopodal granicy wschodniej Polski, tym bardziej, że będzie to granica zewnętrzna Unii Europejskiej. Kompleksowość takiego obiektu pozwoliłaby szybko i sprawnie prowadzić procedury uchodźcze i ułatwiałaby realizację ewentualnych wydaleń. W ramach przyznanych Polsce środków z „Funduszu Schengen”, Straż Graniczna w porozumieniu z Urzędem ds. Repatriacji i Cudzoziemców rozpoczęła prace nad utworzeniem takich ośrodków. Lokalizacja ośrodków planowana jest w Białymstoku, Białej Podlaskiej, Kętrzynie i Przemyślu, a ich otwarcie – do końca 2006r.

Należy ocenić, iż obecny stan prawny, pozostając w zgodności z art. 33 Konwencji Genewskiej, pozwala na znacznie skuteczniejsze zwalczanie nielegalnej migracji.

Realizacja Konwencji Genewskiej w zakresie wydawania uchodźcom dokumentów

Art. 28 ust. 1 Konwencji Genewskiej stanowi, że Państwa wydają uchodźcom legalnie przebywającym na ich terytoriach dokumenty podróży potrzebne do podróżowania poza ich terytoriami, chyba, że stoją temu na przeszkodzie ważne względy bezpieczeństwa państwowego lub porządku publicznego. Załącznik do Konwencji zawiera szczegółowe postanowienia odnoszące się do dokumentów podróży dla uchodźców. Normy te są w Polsce realizowane w całości.

Wzór dokumentu został określony w Rozporządzeniu Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 4 sierpnia 2003r. w sprawie wzorów formularzy wniosków i wzorów dokumentów w postępowaniu o nadanie statusu uchodźcy (Dz.U. Nr 150, poz.1458) i jest zgodny z wzorem określonym we wspomnianym załączniku do Konwencji.

Zgodnie z paragrafem 3 załącznika do Konwencji Genewskiej, opłaty pobierane za wystawienie dokumentu nie powinny przekraczać najniższych opłat pobieranych za paszporty państwowe. Zgodnie z art. 17 obowiązującej do 01 września 2003 r. ustawy o zmianie ustawy o cudzoziemcach i zmianie niektórych ustaw (Dz. U. nr 42, poz. 475; Dz. U. z 2002 r. nr 25, poz. 253) dokumenty wydane cudzoziemcom na podstawie ustawy z dnia 25 czerwca 1997 r. podlegały nieodpłatnej wymianie. Natomiast w regulacjach obowiązujących od dnia 01 września 2003 r., w ogóle odstąpiono od pobierania opłat za wydanie dokumentów podróży, o których mowa w Konwencji Genewskiej.

Dokument, z wyjątkiem szczególnych lub wyjątkowych przypadków, powinien być wystawiony na możliwie największą liczbę państw (paragraf 4 załącznika), a okres jego ważności powinien wynosić jeden rok lub dwa lata, w zależności od uznania wydających go władz (paragraf 5 załącznika). W Polsce

dokumenty podróży wydawane są na okres 2 lat, bez ograniczeń geograficznych, czyli w sposób najkorzystniejszy dla cudzoziemca.

Ze względu na specyfikę sytuacji uchodźców, wobec cudzoziemców, którym nadano ten status, w wielu dziedzinach (np. w sferze polityki wizowej) nie powinno się stosować reguł postępowania, stosowanych wobec pozostałych obywateli ich krajów pochodzenia. Mając to na uwadze w ubiegłym roku podjęto starania na rzecz przystąpienia Polski do Europejskiego Porozumienia w sprawie zniesienia wiz dla uchodźców, sporządzonego w Strasburgu dnia 20 kwietnia 1959 r. Związanie się ww. Porozumieniem przyczyni się do zniesienia formalnych barier przy przekraczaniu granic państwowych przez uchodźców. Temu samemu celowi ma służyć planowane przystąpienie Polski do Europejskiego Porozumienia o Przekazywaniu Odpowiedzialności za Uchodźców, sporządzonego w Strasburgu dnia 16 października 1980 r. Porozumienie to określa warunki, na jakich odpowiedzialność za wydanie uchodźcy dokumentu podróży jest przekazywana między państwami, gdy uchodźca zmienia swoje miejsce zamieszkania, przenosząc się z kraju, który wydał mu dokument podróży na podstawie Konwencji Genewskiej, do innego kraju.

Analiza skutków finansowych wykonania ustawy w zakresie realizacji Konwencji Genewskiej i Protokołu Nowojorskiego

Podobnie jak w latach minionych, największe koszty wiązały się z utrzymaniem osób ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy. Ze względu na złożoność problematyki, postępowanie w przedmiocie nadania statusu uchodźcy jest w wielu wypadkach długotrwałe. Powstaje więc problem zagwarantowania wnioskodawcom warunków pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej,

przez czas trwania postępowania. Cudzoziemcowi, gdy jest to uzasadnione jego sytuacją materialną, zapewnia się zakwaterowanie, wyżywienie, opiekę medyczną, pomoc rzeczową, pomoc pieniężną stałą lub jednorazową oraz pomoc związaną z dobrowolnym wyjazdem z terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W ubiegłym roku takimi świadczeniami socjalnymi objętych zostało 6745 osób. Na ten cel przeznaczono 21.015.826 zł. Szczególnie znaczącą pozycją były koszty ponoszone w związku z udzieleniem pomocy medycznej osobom ubiegającym się o nadanie statusu uchodźcy – 1.136.420 zł. Na pomoc w dobrowolnym powrocie do kraju pochodzenia przeznaczono 39.463 zł.

Zdecydowana większość świadczeń socjalnych jest udzielana w ośrodkach dla cudzoziemców ubiegających się o nadanie statusu uchodźcy. W chwili obecnej, istnieje 12 ośrodków, przy czym baza ta jest stale rozbudowywana. W 2003r. zakończono prace nad rozbudową ośrodka Urzędu w Czerwonym Borze (łącznie ilość miejsc – 300) oraz kontynuowano modernizację ośrodka w Lininie. Liczba dostępnych miejsc w ośrodkach zwiększyła się do 2250. Podkreślenia wymaga, że nakłady ponoszone na ten cel wynikają ze stałego wzrostu liczby osób ubiegających się o status uchodźcy oraz spodziewanego wzrostu liczby składanych wniosków w pierwszych latach członkostwa Polski w Unii Europejskiej.

W związku z koniecznością zapewnienia w tym zakresie sprawnego funkcjonowania Urzędu, wykorzystano, poza przyznanymi w ustawie budżetowej, środki z rezerwy celowej przeznaczonej na opiekę nad cudzoziemcami ubiegającymi się o status uchodźcy, w wysokości 1.987.863 zł oraz środki uzyskane w wyniku przesunięć w budżecie Urzędu (za zgodą Ministra Finansów), w wysokości 906.000 zł.

Zakończenie

W ocenie Prezesa Urzędu ds. Repatriacji i Cudzoziemców, Polska w 2003 r. zrealizowała w całości zobowiązania wynikające z Konwencji Genewskiej i Protokołu Nowojorskiego. Zarówno obowiązująca do dnia 01 września ustawa o cudzoziemcach, jak i uchwalona w zeszłym roku ustawa o udzielaniu cudzoziemcom ochrony na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej pozwoliły na skuteczną realizację postanowień Konwencji.